

PO TITOVEM POVRATKU V DOMOVINO

POSLEDICE TITOVEGA OBISKA V SOVJETSKI ZVEZI

Vznemirjenost na zapadu - O združenju z Bolgari

Večtedensko bivanje maršala Tita v Rusiji in njegovi razgovori s sovjetskimi voditelji so vzbudili v svetu toliko pozornosti kot malokateri dogodki zadnjega časa. Politični ljudje si še vedno niso na jasnem, kakšen je pravi pomen tega obiska in kakšne bodo njegove mednarodne posledice.

Prvo, kar vsi — prijatelji in nasprotniki — priznavajo, je, da je bilo potovanje prodoren osebni uspeh predsednika jugoslovanske republike. Nekateri trde, da je doživel morda največje zadoščenje v svojem razburkanem političnem življenju. Mož, ki so ga Stalin in z njim vred vse komunistične stranke na svetu označevale za izdajalca delavskega razreda, za Hitlerjevega vohuna in za zločinca, je bil sprejet v samem Kremlju kot zmagovalca nad vsemogočnim Stalinom in vsi sovjetski državniki ter z njimi vred spet vsi komunistični voditelji na svetu se danes na vse načine trudijo, da bi se mu opravičili ter se z njim sprijaznili.

Toda neprimerno važnejši kot osebni pomen obiska je seveda njegov politični smisel.

Ker sovjetski državniki Titu na vsej črti popuščajo, je nastal v zapadnem svetu sum, da so s tem dokončno odstranjena vsa nasprotja med Moskvo in Beogradom, tako da ni prav nobenega razloga več, zakaj naj bi se Jugoslavija spet ne vrnila v naročje Kremlja. Čemu smo dajali — se sprašujejo v Ameriki — Titu silno pomoč v denarju, hrani in orožju, ko je bil v obupni stiski in od vseh zapuščen?

Prav gotovo ne zato, da se pozneje iznova združi s Kremljem ter podpira njegovo zaobjevalno politiko v svetu.

ZNAČILNE IZJAVE MARŠALA ŽUKOVA

Prenekateri trde, da se je to že zgodilo. V dokaz jim med drugim služi naslednje. Ko se je Tito poslavljaj od Moskve, je v Kremlju pripel na prsi slavnega ruskega vojskovodje Žukova najvišje vojaško odlikovanje, s katerim razpolaga Jugoslavija: Red Zmage, in Žukov je v zahvali izustil tudi te besede: »Trudili se homo, da zagotovimo svetovni mir, toda če nam bo vojna vsiljena, tedaj sem prepričan, da se bosta Sovjetska zveza in Jugoslavija borili kakor v prejšnjih vojnah ramo ob ramo za blagor človeštva.«

Jugoslavija in Sovjetska Rusija — sklepa je v Ameriki — sta torej spet pod enim klobukom ter se bosta vojskovali skupno proti ostalemu svetu.

o Besede maršala Žukova so seveda v ostrem nasprotju z vsemi izjavami Jugoslovancev, ki trde, da se njihova politika do zapada ni

spremenila. Jugoslavija je nevtralna in noče pripadati nobenemu izmed dveh nasprotnih si taborov. Edvard Kardelj je celo napisal, da bo Jugoslavija ostala prijateljica Amerike, četudi bi ji ta odrekla vso dosedanjo pomoč!

Kdo ima torej prav, Žukov ali Jugoslovanci? Mnogi menijo, da gre tu za izrazito politično taktiko ali zvijačnost: Rusi bi hoteli Tita pritegniti popolnoma na svojo stran in zato je Žukov govoril tako, da bi zapadne velesile ne zaupale več Titu ter ga s tem prisilile, da se zveže na smrt in življenje s Sovjetsko zvezo. Tito se ve ni mogel javno oporekati Žukovu ravno v trenutku, ko mu je pripenjal na prsi Red Zmage. Zato je moral molčati.

ALI KOMUNISTIČNA NEVARNOST RASTE?

Na vsak način je treba priznati, da je Titovo potovanje v Rusijo vzbudilo na zapadu precejšnjo vznemirjenost. V amerškem parlamentu so bili stavljeni predlogi, naj se pomoč Jugoslaviji zniža na polovico, to se pravi od 30 na 15 milijonov dolarjev.

Ko so vprašali notranjega ministra Rankovića, kaj o tem misli, je rekel, da bi tak sklep bolj škodoval Ameriki kot Jugoslaviji.

Titova politična vloga

Vprašanje, ali se bo po zadnjih dogodkih v Sovjetski zvezi moč komunizma v Rusiji in na svetu zvečala ali zmanjšala, danes ni še pojasnjeno. Tega brzkone niti Bulganin in Hruščev ne vesta.

Kar zapadnjake trenutno zanima, je, kakšno vlogo igra pri vsem tem Tito. On trdi, da hoče Jugoslavija ostati nevtralna ter da se ne mara priključiti nobenemu od obeh vojaških taborov.

Na zapadu mu mnogi očitajo, da ravno s tako politiko več koristi Moskvi kot vse ostale podložniške države skupaj. Cilj sedanjih gospodarjev v Kremlju je, da bodi Sovjetska Rusija obdana s čim večjim številom nevtralnih, to se pravi Moskvi prijaznih dežel. To je največja zaščita, ki si jo more želeti.

In tu ji Tito dela že danes neprecenljive usluge: posrečilo se mu je potegniti v sklop nevtralnih držav Indijo, Burmo in celo vrsto arabskih dežel na Bližnjem Vzhodu. Ali ni značilno, da se v kratkem sestanejo na Brionih Nehru, Nasser in Tito? Tu se prav gotovo ne bodo razgovarjali samo o lepem vremenu.

Toda ideja o vojaški nevtralnosti ali vsaj o potrebi pomirjenja s Sovjetsko zvezo se

Zunanji minister Popović se je pa na glas zasmel. In res je 15 milijonov dolarjev smešno nizka pomoč, če pomislimo, da je Amerika dala doslej Jugoslaviji nad tisoč milijonov dolarjev podpore. Kaj je proti temu 15 milijonov?

Enakega mišljenja je Eisenhower, ki je dosegel, da je treba dajati Jugoslaviji še naprej isto pomoč, če se bo izkazalo, da Jugoslovanci niso spremenili svoje politike do zapada. Važno ni, ali dobi Jugoslavija 30 ali 15 milijonov, temveč le to, ali je Tito s svojim obiskom v Moskvi podprl ali ni podprl sovjetske napadalnosti v svetu.

Tu so pa mnenja zelo različna. Bivši predsednik Amerike Truman trdi, da je komunistična nevarnost večja kakor kdajkoli prej. »Politika smehljajev« Hruščeva in Bulganina ogroža po njegovem bolj zapadni svet kot surovi nastopi pokojnega Stalina.

Drugi spet menijo, da je 20. občni zborni boljševikov v Moskvi, na katerem so razkrinkali vsa Stalinova grozodejstva, silno oslabil komunizem v svetu. Prepri so izbruhnili v komunističnih strankah Italije, Francije in v vseh drugih evropskih državah.

Komunizem je v obrambi in njegova moč znatno pada.

Kdo ima prav, Truman ali drugi?

širi tudi po Evropi, prav posebno pa v Franciji. Tito je ob svojem obisku v Parizu prav gotovo v tej smeri vplival na francoske državnike in s tem iznova le koristil Sovjetski zvezi.

Na vse te očitke odgovarja Tito na zelo enostaven način: Če je po izumu grozotne vodikove bombe postala nova svetovna vojna nemogoča, ako se noče človeštvo samo sebe uničiti, kaj nam preostane drugega, kot da živimo v miru drug poleg drugega? Razorožimo se in skušajmo rešiti naše spore z miroljubnimi sredstvi!

Če zagovarja Jugoslavija tako politiko, koristi dejansko tudi zapadnim velesilam, kajti tudi one nočejo vojne. Zahodni svet bi moral Jugoslavijo podpirati v teh njenih naporih in posredovanjih in ne jo sumničiti ali celo obtoževati.

ZEDINJENJE BALKANA

Mnenja o resničnem pomenu Titovega potovanja so torej še deljena, toda dejanska vloga Jugoslavije v mednarodni politiki se bo v doglednem času povsem razjasnila. Odlučilna bodo dejanja, ob katerih se edino iz-

(nadaljevanje na 3. strani)

NOVICE Z VSEGA SVETA

NOVA AVSTRIJSKA VLADA

Po dolgih in težkih pogajanjih je bila naposled sestavljena na Dunaju vlada med kršč. socialci in socialisti. Načeljuje ji zopet kršč. socialec inž. Raab in njegov namestnik je vodja socialistov dr. Schaerf.

Težave so nastale, ko je bilo treba zasesti mesto zunanjega ministra. Kršč. socialci so spet hoteli imeti Figla, vendar so njemu nasprotovali tudi ljudje iz lastne stranke, češ da ni dovolj odločno branil pravic nemške manjšine na Južnem Tirolskem. Po ostrem prerekanju so se končno pobotali: Figl ostane zunanji minister, toda ob stran so mu dali podministra, čigar naloga naj bo, da zasleduje predvsem razmere na Južnem Tirolskem.

Za to mesto so izbrali vseučiliškega profesorja Franca Gschnitzerja, znanega borca za pravice tirolske narodne manjšine.

K njegovemu imenovanju je mnogo pripomogel italijanski zunanji minister Martino, ker je pred nedavnim izjavil v parlamentu, da je rimska vlada že izpolnila vse obveze, ki jih je prevzela do manjšine s sporazumom De Gasperi-Gruber. Na Južnem Tirolskem je torej po njegovem vse v najlepšem redu in manjšina nima pravice še kaj zahtevati. Podobna izjava, kakor jo je dal svoj čas pri nas dr. Palamara o londonskem sporazumu.

Imenovanje dr. Gschnitzerja je vzbudilo na Tirolskem veliko zadovoljstvo.

VOLITVE NA HOLANDSKEM

Ta mesec so tudi na Holandskem izvolili nov parlament. Kakor v Avstriji tako so tudi tu najmočnejši kršč. socialci in socialisti, ki so se oboji okrepili na račun malih strank: Katoliška ljudska stranka je povečala število poslancev od 30 na 33, Stranka dela (socialisti) pa od 30 na 34. Socialisti so dobili 57 tisoč glasov več ko kršč. socialci in bodo zato imeli ministrskega predsednika.

O holandskih socialnih demokratih piše voditelj avstrijskih socialistov dr. Schaerf, da je »to edina socialistična stranka na evropski celini, ki se je poskusila v svojem programu in organizaciji sporazumeti z religioznimi silami«.

In res so se nizozemski socialisti in katoliki po stoletni borbi za pravično rešitev šolskega vprašanja zedinili, naj starši sami odločajo, kakšno šolo naj obiskujejo njihovi otroci: lahko izberejo versko ali pa laično. »Vam katolikom« — je tedaj izjavil socialistični voditelj Gerhard — »pritiče ravno tako kot nam svoboda, da svoje svetovno naziranje popolnoma uresničite v življenju«.

Članek dr. Schaerfa v dunajskem dnevniku Arbeiterzeitung kaže, da nameravajo avstrijski socialisti kreniti morda na slično pot kot njihovi tovariši v Holandiji.

SEGNIFEVI VLADI GROZI KRIZA

Vladne stranke so v Rimu, kakor vemo, sklenile, da se njihovi pristaši ne smejo v nobeni občini Italije zvezati niti z levico niti z desnico, pa naj se zgodi karkoli.

Tega navodila se pa ljudje ne drže povsod. Tako se saragatovci hočejo združiti z nennijevci v Milanu, Genovi, Palermu in Rimu, isto žele socialni demokratje v Trstu. Pri tem

naj bi izpadli iz večine liberalci, čeprav sede s saragatovci skupaj v rimski vladi. V občini Modugno pri Bariju so demokristjani izvolili župana in odbor ne le s pomočjo nennijevcev, temveč celo s podporo komunistov.

Zato so bili župan in vsi demokristjanski občinski svetovalci izključeni iz stranke. Spori med vladnimi pristaši se z dežele prenašajo v Rim ter ogražajo sam obstoj vlade Antona Segnija.

TRŽAŠKI VELESEJEM

V nedeljo je minister za zunanjo trgovino Mattarella otvoril 8. velesejem v Trstu. Kakor običajno se je tudi letos sprožilo ob tej priliki vprašanje o gospodarski bodočnosti mesta.

Sam predsednik sejma Sospisio je napisal, da Trst ne more več dolgo čakati na obljubljeni vladno pomoč. Pristanišče je z 90 odstotki navezано na promet z zaledjem. Skozi Trst gre tuje in ne italijansko blago.

Mesto živi od trgovine in ne od industrije, a tudi ta v zadnjem času zelo hira. Od l. 1937 dalje se je tržaška industrija opirala predvsem na čistilnice petroleja. Največji sta bili Aquila in Esso, ki sta predelovali letno eno tretjino vse v Italijo uvožene nafte.

Danes sta pa med italijanskimi čistilnicami ali rafinerijami na zadnjem mestu. Država bi lahko pomagala, a gospodarski krogi se z uspehom upirajo, češ da so prevoznine predrage, da bi vozili nafto čistit v Trst. Esso je že začela odpuščati delavce, Aquila pa že prenaša vse glavne urade v Milan.

S samimi sejmi se gospodarski položaj Trsta ne more zboljšati.

LETALSKA PARADA V MOSKVI

V nedeljo so nad rusko prestolnico grmele stotine najmodernejših letal, ki so jih gledali vrhovni poveljniki ameriškega, angleškega in francoskega letalstva. Generale so povabili v Moskvo, da bi jim pokazali, kako močna je v zraku Rusija, in tudi, da bi »prijatelje« nekoliko preplašili. Najnovejšega orožja jim seveda nišo pokazali, Hruščev se je šalil, naj zapadnjaki najprej pokažejo svojega.

Sovjetska industrija izdeluje danes več letal kot Združene države.

DRŽAVNI POGLAVAR EGIPTA

Za predsednika egiptovske republike je bil izbran polkovnik Nasser, za katerega je glasovalo več ko 99 od sto volivcev.

Medtem je bivši kralj Faruk sedel v Rimu pred televizijsko pripravo ter gledal lepo deklico Mariso Zocchi, ki je tekmovala v igri »popusti ali podvoji«. Dobila je že 2 milijona in pol ter se je morala odločiti, ali naj igra naprej in dobi 5 milijonov, ali pa vse izgubi. S solzami v očeh je igro prenehala, samo da prinese bolni materi denar, ki ga je nujno potrebovala. Faruka je to tako ganilo, da ji je poslal iz svojega še 2 milijona in pol. S takimi stvarmi se sedaj ukvarja kralj Faruk.

TUDI ONI OBIŠČEJO SOVJETSKO ZVEZO

Na vabilo iz Moskve odpotujejo v kratkem v Rusijo zastopniki rimskega senata in poslanske zbornice. Sedaj se še dogovarjajo, kako naj bo odposlanstvo sestavljeno in ali naj ima popolnoma uradni ali le poluradni značaj.

NENNI SE KREPI

Komunistični poslanec Pajetta je ugotovil, da je njegova stranka pri volitvah 27. maja zgubila v državi 130.000 glasov, medtem ko so Nennijevi socialisti pridobili 600.000 novih volivcev.

ŽELEZNICE SE PODRAŽIJO

V Rimu so sklenili povišati vozne in plačevalne cene železnic. Od 1. julija dalje boš plačeval za tretji razred, ki se sedaj imenuje drugi, 9 odstotkov več kot doslej, listek za drugi razred, ki je postal prvi, se pa podraži za 16 odstotkov.

GORICA NAZADUJE

V drugi polovici maja je v mali goriški pokrajini zapadlo kar 348 menic in ostalo neplačanih. Ob tej visoki številki priznavajo tudi italijanski listi, da je Gorica šla v gospodarstvu na rakovo pot. Kriza se seve ne more rešiti le z navdušenjem za »sveto Gorico«.

ITALIJANSKA INDUSTRIJA

Minister Cortese je v parlamentu izjavil, da se je industrija Italije od l. 1938 do danes podvojila. To so Italijani dosegli s pomočjo Amerike in s podjetnostjo svojih industrijcev.

JOK V SENATU

Med govorom, ki ga je imel pretekli petek v rimskem senatu demokristjan Mario Carelli, je prišlo med njim in komunisti do hudega prerekanja. Ko mu je neki komunist vrgel v obraz, da »podpira tatove«, je Carelli zabruhnul v glasen jok. Pri nas v Trstu imamo tudi politika, ki tu pa tam javno joče, in to je župan Bartoli.

NADŠKOF KÖNIG

Za novega dunajskega nadškofa je bil imenovan dr. Franc Koenig, dosedanji pomožni škof v St. Poeltenu. Dr. Koenig je bil doslej znan kot tih učenjak in preprost ter odkrit značaj. Njegovemu ustoličenju so prisostvovali vsi člani vlade in tuji diplomati.

ČUDAŠKO VREME

Podnebje na naši zemlji se postopoma spreminja. Dežele na severu postajajo toplejše in s tem se polagoma preobraža rastlinstvo, živalstvo in gospodarstvo onih krajev. Povrhu je tudi sedanje poletje silno čudaško. V Moskvi imajo v senci 30 stopinj vročine in kmalu bo toplomer kazal 40°. Take vročine ni bilo tam od leta 1908. Podobno pišejo iz Kanade, kjer je vročina taka, da se žito v kopicah na polju vnema in tli.

Pri nas smo pa imeli dež in celo sneg, res prava »babja jesen« v poletju.

USPEH AMERIŠKEGA SLOVENCA

V ameriškem mestu Indianapolis, ki šteje 430 tisoč prebivalcev, je bil izvoljen za župana Filip Bajt, čigar ime kaže, da je njegova družina prišla s Primorskega. Bajtovi še vedno zvesto berejo slovenske časnike.

VESEL DOGODEK

Preteklo soboto je gospa Uča Berce, soproga našega prijatelja dr. Otona Berceta, profesorja na realni gimnaziji v Trstu, povila lepo hčerke, ki so ji dali ime Nada. Gospe Uči in njenemu možu iskreno čestitamo!

NOVICE

OB VIRU NOVEGA ŽIVLJENJA

Prejšnji teden se je končalo na Dunaju zborovanje, katerega se je udeležilo nad 3000 učenjakov iz vseh delov sveta. Razpravljali so o bodoči uporabi atomske ali jedrne sile v gospodarske namene in kar se nam je zdelo pred leti še sanja, se je izkazalo na zborovanju kot resnica. Peščica uranskih atomov bo lahko cele tedne gnala ameriške podmornice pod ledeno skorjo severnega tečaja, sovjetski učenjaki so predložili načrte o segrevanju ledenih morij, tako da bosta Sibirija in Alaska postali rodovitni deželi, Francozi so pa dokazali, da bodo s pomočjo jedrne sile nakakoli neizmerno puščavo Saharo. Atomska sila je, kakor vidimo, vir novega življenja.

Prihodnje enako zborovanje bo l. 1962 v Melbournu v Avstraliji, pripravljalni odbor se pa sestane prihodnje leto v Beogradu.

RAZBITA OKNA

Neznane osebe so pretekli četrtek obmetale s kamenjem sedež italijanskega veleposlaništva na Dunaju in pri tem razbile dve šipi. Na glavna vrata so nalepile napis: »Zaltevamo končno pravico za Južni Tirol!«

Zunanji minister Figl je zagotovil italijanskemu veleposlaniku, da policija zadevo preiskuje.

UMETNI DEŽ

Na svetu je vse polno puščav, ki so nerodovine zaradi pomanjkanja dežja. Če bi mogli padavine pomnožiti, bi bilo vprašanje rešeno. — Da bi deževalo z jasnega neba, je nemogoče; prisiliti pa oblake, da pustijo svojo vlogo v obliki dežja, to je danes tehnično rešeno. S takimi poskusi se ukvarjajo največ Francozi v Severni Afriki in pa Avstralci. Čeprav so vprašanje tehnično rešili, niso pa premostili gospodarskih težkoč: umetni dež je zaenkrat še predrag.

OBSOJENA KRALJICA

Elizabeta II je morala debelo pogledati, ko je prejela od sodnije v Bocnu na Južnem Tirolskem ukaz, da mora plačati 237 tisoč lir zakoncu Weithofer.

Kaj se je zgodilo? Zakonca sta bila dala svojo vilo v najem angleškemu konzulu, ta pa ni nič plačal in pustil še hišo vso zanevarjeno. Ker se je najemnik uradno imenoval »konzul Njenega Veličastva«, so sodniki obsodili na odškodnino Elizabeto.

VPLIV RADIOKTIVNOSTI NA SEME

Povsod po svetu delajo širokopotezne poskuse o tem pojavu. Na Švedskem so ugotovili, da dobijo iz semena, ki je bilo izpostavljeno izžarevanju radioaktivnosti, za 8 % večji pridelek pri pšenici, ječmenu in ovsu, medtem ko radioaktivnost škoduje rži, ki je dala znatno slabši pridelek.

ŽILA SVETA

Sueški prekop imenujejo po pravici trgovsko žilo sveta. Že od l. 1869 teče namreč skozi ta 161 km dolgi prekop polovica mednarodne trgovine. Dnevno gre lahko skozi le 40 ladij, promet pa nenehno narašča. Izračunali so, da bo letos moralo skozi 60 ladij na dan.

Ker prekop za tolikšen promet ni bil zgrajen, ga bodo že letos začeli na obeh koncih širiti. Skopati nameravajo vzporedne kanale, kjer se bodo ladje urejevale v vrsto za prehod v eni sami smeri.

GLIGORIC

je eden izmed najboljših jugoslovanskih šahistov. Sedaj nastopa na dvoboju med Rusijo in Jugoslavijo v Beogradu z velikim uspehom.

ZBOROVANJE ZALOŽNIKOV

V Firencah so se pred kratkim sestali na 14. zborovanje založniki knjig z vsega sveta. Tožili so, kako leže knjige z resnejšo vsebino lepo vezane, a nerazprodane v zalogah. V nekaterih državah ljudje pa sploh malo kupujejo knjige. V Italiji na primer pride na vsakih 68.000 prebivalcev po ena knjigarna, medtem ko v Belgiji po ena že na 4.300 oseb.

Posledice Titovega obiska v Sovjestki zvezi

Nadaljevanje s 1. strani

káže resničnost in zanesljivost besed in zagotovil državnikov.

Cilj Titove politike je — kakor se zdi — ta, da posreduje med Vzhodom in Zapadom ter pri tem zagotovi svoji državi priznanje in pomoč toliko iz Moskve kot iz Washingtona. Če so sovjetski voditelji poverili Titu tako

GOSPOSKI VLOMILCI

V Novi Ligure blizu Genove so odkrili tajno družbo, ki je lani oropala neko banko za 180 milijonov. Člani so bili premožni trgovci in uradniki, vsi čez 50 let stari. Že pred 5 leti so izkopali dolg podzemeljski hodnik od nekega pokopališča do kleti banke. Delo jih je stalo nekaj milijonov, a so zračunali, da se jim bo izplačalo. Na koncu se je pa zopet izkazalo, da se nepoštena dejanja nikoli ne izplačajo.

DRUŠTVO DOLGINOV

V Avstriji so ustanovili društvo, katerega člani morajo biti najmanj 1 meter in 90 cm dolgi. Dosegli so od vlade, da jim je znižala neke davke, ker morajo več trošiti za obleko in hrano kakor ostali državljani.

DOBRA SLIVOVKA

Ko je Predrag Trajković prekopaval v Priboju blizu Vranja star grob, se je nameril na polno, dobro zapečatenost steklenico. Uganka je bila kmalu razjasnjena: pred 30 leti so bili tu pokopani staro Srbkinjo, ki je silno rada imela slivovko, in zato so prijatelji položili poleg nje steklenico. Trajković jo je sedaj odprl in popil duhtečo kapljico v družbi prijateljev.

KITAJSKA PISAVA

Kot je znano, ima kitajščina nad 7000 čudnih črk ali ideogramov. Preden se ljudje naučijo brati in pisati, mine več let in zato je med Kitajci silno mnogo nepismenih.

Nova vlada je zategadelj hotela vpeljati latinico ali kako drugo bolj preprosto abecedo, pa je naletela na velik odpor kulturnih delavcev. Zato so sklenili stare pismenke sicer ohraniti, a jih skrčiti na nekaj stotin.

POLIOMELITIS

V pokrajini Foggia in tudi v videmski pokrajini se je pojavila ta bolezen, ki napada mozeg v hrbtenici in od katere ljudje ohromijo. Na njej je trpel vse življenje tudi ameriški predsednik Roosevelt.

Z NAKUPOM DOBREGA BLAGA PRIHRANITE DENAR!

Prodaja na debelo in na drobno vsakovrstno originalno ANGLEŠKO IN NACIONALNO BLAGO ZA MOŠKE IN ŽENSKÉ PO NAJNIZJIH CENAH.

Obiščite

Magazin angleškega blaga

Magazzino Stoffe Inglesi

SKLADIŠČE:

Trst - Ul. S. Nicolò 22
Telefon šte. 31-138

Obračajte se na nas osebno ali pismeno.
Prinesite ta oglas, imeli boste poseben popust.

Dopisi s Tržaškega

ROJAN

Neverjetno veliko število staršev in prijateljev naše mladine obiskuje te dni zares zanimivo ter bogato razstavo, ki jo je priredila Industrijska strokovna šola v Rojanu ob zaključku šolskega leta. Že na stopnišču, ki vodi v tretje nadstropje, so na steni razobešene risbe, ki so jih izdelali dečki. To so dela, ki prikazujejo razne dele strojev, različne geometrične like in nekje smo celo videli načrt hiše. Ko smo šli na razstavo, nas ni le zanimalo, kaj so učenci risali, temveč kako so risbe izgotovljene. In prav z veseljem smo ugotovili, da so risbe natančno izdelane in da so z največjo skrbjo izvedene tudi najmanjše podrobnosti. Če je to bil namen učitelja, moramo priznati, da je popolnoma uspel.

V prvi sobi so razstavljeni leseni izdelki, ki jih je letos mnogo več kot prejšnja leta. Učenci so izdelali nekaj hišne opreme (mize, stole, omare itd.), o kateri bi lahko rekli, da je izšla iz kake delavnice. Predmeti niso seveda povsem natančno izgotovljeni, vendar menimo, da je temu vzrok slaba vrsta lesa.

Po svoje je zanimiva razstava mehaničnih izdelkov. Učitelj se je popolnoma pravilno postavil na stališče, da se morajo dijaki najprej naučiti rabiti razno orodje in šele nato priti na izdelovanje predmetov. Kakor pri risbah tako je tudi pri mehaničnih izdelkih očitno prizadevanje učencev, da bi bili natančni, kar je prvi pogoj za uspeh v življenju.

Učenci so razstavili celo vrsto kovinskih izdelkov, od navadnega kladiva do dragocehnih in natančnih priprav, ki jih rabijo mehaniki. Prof. Jože Stare je v treh letih poučevanja na tej šoli vtisnil tej stroki svojstven pečat, in zato zasluži vse naše priznanje.

Rojanska industrijska šola je že od nekdanj slovela po bogati razstavi dekliških ročnih del in reči moramo, da je tudi letos ta sloves ohranila in ga celo utrdila. Prva dva razreda sta razstavila zelo mnogo del, kar dokazuje, da so učenke pridno delale v tem šolskem letu. Na izviren način je letos prirejena razstava zadnjega razreda.

V veliki sobi imamo celo vrsto mizic, pokritih z raznovrstnimi prtiči, izdelanimi po lepih slovenskih narodnih vzorcih. Na stenah pa so razobešene čipke in druga volnena dela. Mnenja smo, da bi se učenke razvile v prave strokovnjake, če bi jim bila dana možnost, da bi se nadalje učila in vežbala.

Ne smemo tudi pozabiti na razstavo kuharskih izdelkov, kjer lahko z veseljem ugotovimo, da dekleta že znajo pridno kuhati.

Obiskovalec ima vtis, da je rojanska ind. strokovna šola na zelo visoki ravni, za kar gre prav gotovo zasluga tamkajšnjemu učnemu osebju.

Značilno in razveseljivo je tudi, da absolventi te šole z lahkoto dobe zaposlitev v raznih tržaških delavnicah in da marsikateri obrtnik sam pride iskat vajence na to šolo. To je najbolj prepričljiv odgovor vsem tistim staršem, ki se boje vpisati svoje otroke v slovenske šole.

SV. IVAN

Te dni so svetoivanski starši zvedeli, da so šolska oblastva namestila v tukajšnjem otroškem vrteu pomočnico, ki ne razume sloven-

skega jezika. To je že drugi poskus, ki so ga oblastva v kratkem času naredila, da bi slovenski vrtnarici pri Sv. Ivanu dala pomočnico, nevesčo jezika naših otrok.

Vsi Svetoivancani zahtevamo, naj se nova pomočnica čimprej premesti drugam in naj bo na njeno mesto imenovana oseba, ki zna slovenski. Oblastvom ne bo menda težko najti primerne dekleta, saj se prav pri nas mnoge le težko preživljajo.

NABREŽINA

Občinski upravni odbor je v ponedeljek pooblastil bivšega župana Terčona, naj skliče za soboto, 7. julija, ob 18. uri sejo novoizvoljenega občinskega sveta. Svetovalci bodo ta dan izvolili novega župana, štiri odbornike in dva namestnika. Seja je javna.

ŠTIVAN

Preteklo nedeljo je bilo v znameniti štivanski cerkvi birmovanje, ki ga je opravil goriški nadškof msgr. Ambrosi.

V naši vasi se je za to priliko zbralo veliko število vernikov iz vseh župnij devinskega dekanata. Birmancev je bilo okrog 70. Peto latinsko mašo so peli cerkveni pevec iz Doberdoba. Nadškof je imel kratek nagovor na birmance v italijanščini, medtem ko je v slovenščini spregovoril nadškofijski kancler dr. Klincec.

Pri nas in v okolici vlada še vedno velika žalost po tragično preminulem Lenardu Pericu, ki smo ga pokopali pretekli teden. Pogreba se je udeležila velika množica domačinov in okoličanov, ki so s tem pokazali, kako so mladeniča vsi radi imeli. Krsto so nosili pokojnikovi delovni tovariši. Ko se je pa iz kapele na pokopališču začel viti proti cerkvi žalni sprevod, je malo ali nič manjkalo, da se ni pripetila druga velika prometna nesreča. Del sprevoda je že bil prečkal glavno cesto, ko je privozil mimo avto ter iz doslej še nepojasnjenih razlogov zapeljal med ljudi.

Nastala je velika zmeda, vendar k sreči ni bilo nobenih hujših posledic. Le neko dekletko iz Medje vasi je zadobilo precejšen udarec, tako da mora sedaj ležati doma. Čedalje večji promet po naših cestah zahteva veliko pažnjo tako od vozačev kakor od pešcev. Posebno naši motorizirani mladini priporočamo, naj bo silno previdna, kadar vozi po prometnih cestah.

DEVIN

Te dni so se po naši in okoliških vaseh razširile govorice, da bodo prihodnji teden naše matere zgubile pridno in požrtvovalno zdravniško pomočnico gđc. Ivano Jazbec, ki že deset let služi po vseh materinskih posvetovalnicah na južnem delu Tržaškega ozemlja. Ljudje pravijo, da bo odslej to službo opravljala neka gospa, ki našega jezika ne razume. Vest je opravičeno vzbudila v vseh naših ljudeh nezadovoljstvo. Vsi želijo, da bi na tem mestu ostala gđc. Jazbecova in obenem odločno zahtevajo, naj to važno službo opravlja oseba, ki dobro govori naš jezik.

Vodstvo materinskih posvetovalnic, kateremu načeluje tržaški demokrščanski prvak prof. Romano, mora, če je le količkaj pošteno in pravično, ugoditi tej zahtevi in vo-

lji naših mater. Vsaka drugačna rešitev bo ponovno izpričala, kako daleč je nekatere kroge privedla politična strast in narodna nestrpnost. Novi ukrep vsekakor ne koristi ugledu in časti tukajšnjih vladajočih krogov; temmanj pa prof. Romanu, ki je odgovoren za poslovanje materinskih posvetovalnic.

ZGONIK

V soboto se bo sestal novoizvoljeni občinski svet, ki sestoji, kakor smo že poročali, iz 12 svetovalcev Liste demokratične enotnosti ter iz 3 svetovalcev Slovenske liste.

Ta dan bodo izvolili novega župana ter občinski upravni odbor. Vstop v sejo davorano je prost.

MILJE

Konec preteklega tedna so v Miljah izvolili novega župana ter občinski upravni odbor. Za bodoča štiri leta bo ponovno županoval g. Pacco (K. P.), medtem ko so v upravni odbor bili izvoljeni povečini stari upravitelji. Komunistična lista je na zadnjih volitvah prejela največje število glasov, tako da je na tej listi bilo izvoljenih 17 svetovalcev. Vse ostale stranke imajo skupno le 13 svetovalcev.

BRIDKA IZGUBA

Komaj pred tedni smo pisali, da je pisatelj Borisu Pahorju umrla mati, sedaj je pa iznenada izgubil še očeta, ki je podlegel operaciji. Pogreb je bil včeraj popoldne. Gospodu Pahorju izrekamo iskreno sožalje.

ŠOLE NA GORIŠKEM

ZAKLJUCNI IZPITI NA STROKOVNI SOLI

Izdelali so naslednji dijaki: Budal Bruno, Crassin Ivan, Ferletič Silvan, Florenin Ivan, Debellis Adrijan, Kerpan Lucijan, Klavčič Emil, Klemse Jožef, Kovic Anton, Malič Bruno, Pahor Oskar, Pelicon Martin, Radetič Lucijan, Terpin Julijan, Zavadal Rajmund, Ambrožič Marija, Brajnik Marija, Erzetič Ada, Figelj Pavlina, Lorenzi Adele, Maruščič Danila, Mavrič Silvana, Perko Karla, Pintar Albina (odličnjakinja), Pintar Irena. — 16 dijakov ima popravne izpite.

NIZJI TECAJNI IZPITI NA NIZJI SREDNJI SOLI

Izdelali so naslednji dijaki: Bratina Božidar, Cernetič Remo, Devetak Venceslav, Jakin Danilo, Maurensič Pavel, Petarin Božidar, Sulič Marko, Terpin Aldo, Venosi Salvator, Vidmar Jožef, Češut Marija (odličnjakinja), Di Dio Silva, Elsbacher Marija (odličnjakinja), Pavlin Nadja, Pisk Bogoljuba. — 2 dijaka sta bila zavržena; 121 dijakov ima popravne izpite.

MATURE

V soboto, 30. junija, bodo naši maturantje začeli s prvo pisмено nalogo pri zrelostnih izpiti. V Gorici je pri zrelostnih izpiti na slovenskem liceju in učiteljsišču za predsednika profesor Bartolomeo Calvi, ki nam je znan že od lanskega leta. V Trstu pa predsedujejo izpitnim komisijam slovenski profesorji. Kandidatom pri maturah želimo iz srca dosti poguma in uspehov!

»VISTA«

TRST - Via CARDUCCI 15 - Telefon 29-656

Bogata izbira naočnikov, da'ogledov, toplomerov in fotografskega materiala

Za birmo

Mikalj

URARNA IN ZLATARNA

CAMPO S. GIACOMO 3 - TRST

Dopisi iz Goriške

IZ PODGORE

Delavstvo v tovarni za izdelovanje rayona bo gotovo vsaj deloma zadovoljno s sporazumom, ki so ga sklenili zastopniki delavske zbornice in sindikalnih organizacij z ravnateljstvom predilnice.

Odločilni sestanek je bil v petek preteklega tedna na sedežu Zveze industrijcev. Zastopstvo delavcev se že mesece bori za izboljšanje mezde in delovnih pogojev v novi tovarni.

Najprej so razpravljali o kvalifikaciji: sklenili so, da se delavcem prizna po enem mesecu dela naziv navadnega, po štirih kakovostnega in po 10 mesecih strokovnega delavca. Po 10 mesecih bo delavcem izplačanih 5.500 lir nagrade. Nato so določili posebno zdravstveno doklado 80 lir na dan za ves čas dela v rayon oddelku do 15. t. m. od 16. t. m. dalje pa je veljavna kolektivna pogodba z dne 27. oktobra 1955, ki določa za prvo skupino delavcev zdravstveno doklado po 20.75 lir na uro, za drugo po 12.20 lir in za tretjo skupino po 8.65 lir.

Na podlagi te pogodbe dobe delavci zaradi zdravja škodljivega dela v rayon tovarni približno 2000 lir doklade na mesec.

Dogovor nam dokazuje, da je vendar mogoče izravnati ostro razmerje med delavstvom in kapitalom, le če je dobra volja na obeh straneh. Upamo, da se bodo postopoma sporazumno uresničile tudi ostale zahteve delavstva, tako zlasti ona po primerni nagradi na proizvodnjo.

Pred kratkim smo poročali o treh delavkah iz Furlanije, ki so se sprle z neko tovarišico iz predilnice. Ena izmed treh aretiranih delavk je v zaporu zbolela in so jo morali prepeljati v bolnico. Drugi dve pa so na zahtevo dveh poslancev izpustili na začasno svobodo.

ŠTMAVER

Vse Štmaverce in Oslavce je močno razveselilo poročilo župana dr. Bernardisa, ki je pred kratkim na seji izjavil, da so že pripravljene vsi načrti za podaljšanje vodovoda iz Pevme na Oslavje in v Štmaver. Za gradnjo »kmetijskih« vodovodov, kakršen je tudi naš, prispeva država 75 odstotkov vseh stroškov, ostalo plača občina. Zato bo za naš vodovod, ki bo stal približno 16 milijonov, prispevala državna blagajna 12, goriška občina pa štiri milijone. Občinski svet je ta znesek soglasno odobril. Ker se pa bo izplačilo državnega prispevka še precej časa zavleklo, bo občinska uprava pričela dela z lastnimi sredstvi.

Vest o vodovodu je vsaj nekoliko ublažila našo žalost zaradi zelo pičlih dohodkov od letošnjih češenj. Pridelka je namreč mnogo manj kot lani. Cena pa je, hvala Bogu, višja od lanske.

ŠTEVERJAN

Z velikim zanimanjem smo čitali dopis iz Pevme v priljubljenem Novem listu o gradnji kmečkega vodovoda na Oslavju in v Štmavru. Vest je v nas vžgala upanje, da se bo napeljava vodovoda v vasi števerjanske občine morda uresničila z manjšimi stroški, ako se oslavske vodovod podaljša do nas, kot če bi vodo dobili iz Furlanije. Naša občina

ni še pristopila kot članica k Vzhodnofurlanskemu vodovodu, kakor so nekateri listi poročali. Treba je namreč najprej temeljito preučiti, od kod bo napeljava vode najbolj poceni.

Preučitev, kaj bolj kaže, je stvar strokovnjakov in naše občinske uprave.

Danes pa Števerjanci vsaj to vemo, da bomo v doglednem času tudi mi deležni največjega božjega daru, zdrave pitne vode.

Števerjanci smo s ceno češenj zadovoljni, saj jih prodajamo, hvala Bogu, po 60 do 90 lir kg. Truda s prodajo nimamo velikega, saj prihajajo ponje kupci zlasti iz Vidma kar sami.

DOLENJE

Pri nas so začeli pred kratkim raziskovati na raznih mestih teren, da bi našli talno vodo, ki bi mogla zadostovati za napeljavo vodovoda po vseh naseljih občine. Preiskovalna dela je omogočila deželna uprava s podporo 500 tisoč lir; pa tudi Vzhodnofurlanski vodovod, katerega član je tudi naša občina, je dal svoj prispevek.

Bog daj, da bi se naša večletna želja po občinskem vodovodu čimprej uresničila.

SOVODNJE

Vsi Sovodenjci želimo, da se čimprej otvori obmejni dvolastniški prehod pri Vrtojbi. Sedanji pri Pristavi (na Rafutu) je za Sovodenjce in Štandrežce vsekakor preod daljen. Saj imamo svoje gozdove povčini v Panovcu.

Upamo, da bodo obmejna oblastva ugodila naši želji in potrebi ter dogovor o otvortvi omenjenega prehoda čimprej uresničila.

IZ DOLA

Pri Devetakih in Vižintinih je končno zasvetilo pet cestnih žarnic. Ta razsvetljava je bila skrajno potrebna, saj gre za precej važno prometno križišče. Sodimo, da bi morala občina povečati tudi razsvetljava na Palkišču, ker je tudi tu promet zelo živahen.

Danes ponovno opozarjamo prefekturo in druga oblastva, da je zares že skrajni čas napeljati elektriko tudi v vse naše vasi.

Povsod drugod jo že imajo, le mi je nima. Takega čudnega ravnanja mi preprosti kmetovalci zares ne moremo razumeti.

IZ DOBERDOBA

V četrtek se je naš domačin Emil Jarc vozil na motorju proti Gorici. Ko je došel do ovinka pri mirenskem obmejnem prehodu, je zavozil s ceste v obcestni jarek. Pri padcu se je precej hudo poškodoval. Rešilni avto goriškega Zelenega križa ga je odpeljal v bolnico v ulici Brigata Pavia.

Zdravniki so mu ugotovili pretres možganov in manjše poškodbe na čelu in obrazu. Moral se bo zdraviti nekaj dni v bolnici.

Vsi vaščani mu želimo, da čimprej okreva.

SENAT JE ZAVRNIL MOROV OSNUTEK

Senatna komisija za pravosodje je, kakor smo pričakovali, nespametni osnutek ministra za pravdo Mora, ki je hotel podrediti Tržič in Gradež tržaškemu okrožnemu sodišču in ju s tem odcepiti od goriškega tri-

bunala, soglasno zavrnila. V veljavi pa ostane priključitev goriškega okrožnega sodišča k tržaškemu prizivnemu, čemur se pa ni nihče na Goriškem upiral.

S tem je bil rešen spor, ki je brez potrebe razburjal in žalil enotno čustvovanje goriške dežele.

ČITALNICA NA PROSTEM

Nedavno tega je občinski odbor sklenil, da se bo 2. julija otvorila v parku v ulici Garibaldi čitalnica na prostem. Poslovala bo vsak dan od 10. do 12.30 in od 15. do 19. ure. Ob nedeljah in praznikih bo čitalnica zaprta. Dostop je prost. Čujemo, da bodo odprli podobne čitalnice tudi po drugih mestih v državi. Čitalnica, ki v Gorici posluje vsako leto od 1952 dalje, razpolaga z raznim zanimivim čtivom, časopisi, knjigami in revijami.

VERSKO SLAVJE NA SV. GORI

Na Sv. gori se je zbrala v nedeljo ogromna množica vernikov iz Jugoslavije in Italije. V tem priljubljenem svetišču je krški škof dr. Srebrnič posvetil v mašnika č. g. Danila Cimpriča, ki je doma iz Volč. Škof dr. Srebrnič je naš solkanski rojak, ki je do prve svetovne vojne bil profesor bogoslovja in ravnatelj Malega semenišča v Gorici.

Verskega slavlja sta se udeležila tudi msgr. Velci in msgr. Novak iz Gorice. Župnik in dekan v Solkanu, preč. g. Simsič, je ob tej priliki pridigal.

NOVA TELOVADNICA NA ROJCAH

V nekaj dneh bo dograjena na štandreških Rojcah nova telovadnica, ki bo odgovarjala vsem najsodobnejšim zahtevam.

V njej bo prostora spočetka za 1200 gledalcev, pozneje pa za 2000.

Slovesno jo bodo otvorili na praznik sv. Petra in Pavla 29. junija. Še isti večer bo v njej košarkarska tekma, naslednje večere pa akademija ritmične telovadbe, klasičnih plesov in sabljačev.

OPOZORILO KMETOVALCEM

Goriški deželni kmetijski nadzornik obvešča kmetovalce, da ima na razpolago karfjone sadike iz Toskane. Kdor jih želi kupiti, jih lahko dobi pri nadzorništvu v ulici Duca d'Aosta št. 55.

OBVESTILO BEGUNCEM

Begunci, ki niso še dvignili živeža, naj se oglasiijo v skladišču v ulici S. Gabriele dne 3. julija od 9. do 10. ure.

Marijan Komjanc.

TOVARNA

Prinčič

KRMIN - CORMONS
TELEFON ŠT. 32

Izdeluje vsakovrstno pohištvo, spalnice, jedilnice, kuhinje i t. d. Izvrši vsako delo po naročilu. Prodaja po tovarniških cenah, jamči za solidno delo.

Beneška Slovenija - Kanalska dolina

ŠT. LENART

Po veliki maši na praznik sv. Rešnjega Telesa je bilo blagoslovljeno v Gorenji Mjersi novo poslopje zadrudne mlekarne, ki so ga zadrudniki sezidali z velikimi žrtvami.

Otvoritvi te sedaj sodobno urejene in opremljene mlekarne so prisostvovala vsa podutanska oblastva in mnogo občinstva. Podjetne in požrtvovalne zadrudnike sta pohvalila župan in župnik in še posebno predsednik deželne zveze mlékarskih zadrug dr. Brajdot. Zadnji je zlasti poudaril, da mora mlekarne družiti v eno samo družino vse svoje člane, da med njimi ne sme biti strankarstva ne političnih bojov, marveč sloga in bratstvo. To velja še zlasti za Št. Lenart, ki je rodna vas velikega zadrudnega organizatorja mons. Alojzija Fajduta.

Pri tem naj omenimo, da je prav v Št. Lenartu bila že pred letom 1900 ustanovljena na pobudo pokojnega dr. Evangelista Kreka prva zadruga med Beneškimi Slovenci.

ŠEMPETER SLOVENOV

Za novega župana naše občine je bil izvoljen prof. Ciril Jusa iz Petjaga; v Podbonesu so izvolili mesarja Dina Blazutiča iz Podbonesca, v Sovodnjah pa bivšega podžupana trgovca iz Cepletišč; na Grmeku bivšega župana Antona Pavletiča, v Drekah pa A. Čičigoja in v Srednjem A. Simončiča, medtem ko ga v Št. Lenartu še niso volili.

Vsi župani v nadiških dolinah so bili izvoljeni na listah Krščanske demokracije.

Zelo mučen vtis je naredila novica, da so v Genovi okradli našega domačina Antona Zabrješčaka ravno v trenutku ko se je vračal iz Združenih držav. Lopovi so mu odnesli dva milijona lir, to je ves prihranek

njegovega 45-letnega z muko in znojem prepojenega dela.

Podleži so uničili njegovo upanje, da bo vsaj njegova starost brezskrbnejša. To ga je tako potrla, da je v Milanu za srčno kap nenadoma umrl. Dejanje propalnice, ki ga roka pravice še ni prijela, vpije do neba.

V torek 12. t. m. je novi nadškof monsignor Zaffonato prvi obiskal Št. Peter.

Čeprav je prišel le na stanovski sestanek duhovščine, so ga otroci in študentje, ko so zagledali veliko in krepko postavo novega nadškofa, takoj obkolili.

Njim so se kmalu pridružili ostali domačini. Vse je odpeljal v župno cerkev in jih nagovoril ter blagoslovil. Povedal jim je, da je prišel to pot le zasebno na sestanek duhovščine, a da bo v kratkem drugič prišel v Šempeter kot nadpastir nadiških ovčic, ki so mu zelo pri sre. Demokratični škofov nastop je napravil na ljudstvo najboljši vtis.

Nadškof je pripeljal s seboj tudi kapucina patra Damaza, ki je Slovenec s Trnovca pri Gorici.

IZ ČEDADA

Radovedno smo čakali na tretjo razpravo zaradi ključev kozjiškega župnišča, ki jih don Boldarinovi zapeljaneji nočejo izročiti novemu župniku preč. g. Kjačiču. Zaman smo čakali pred sodnijo, da bi nas pustili noter. Razprava je bila pri zaprtih durih in dostop v dvorano občinstvu ni bil dovoljen, kar se dogaja sicer le tedaj, kadar je predmet obravnave kaj sramotnega in pohujšljivega. Obtoženi boldarinovci so prišli s sodnije resnih in zaskrbljenih obrazov, a doslej, še ne poznamo izida razprave.

Ob tej priliki smo zvedeli, da je šlo neko odposlanstvo boldarinovcev tudi k novemu

nadškofu ter mu predložilo svoje zahteve. Tudi ti odposlanci so se vrnili domov molčeči in potrti. To pomeni, da jih prevzvišeni zaradi njihove junaške zvestobe do takega duhovnika, kakor je don Boldarino, ni ravno pohvalil.

Bog ve, kako dolgo bo še trajala žalostna komedija, ki resno izpodkopuje ugled oblastev, zlasti sodnije. Zakaj odlašajo z razsodbo v tako preprosti stvari?

ZABNICE

V petek preteklega tedna je v naših gorah snežilo. V soboto pa je bil izredno lep dan in dopoldne ob 10. se je zbralo v farni cerkvi obilo ljudi, da prisostvuje med sv. mašo poroki dveh domačinov.

Pred oltarjem sta si obljubila večno zvestobo nevesta Ljudmila Pufič in ženin Kravina Jožef, ki je študiral v Gorici, za geometra. Ker je bila nevesta več let vneta in požrtvovalna pevka, je cerkveni zbor lepo občuten prepeval novoporočencema. Vsa vas jima čestita k poroki in jima želi obilo božjega blagoslova na novi življenski poti.

Letos smo imeli hvala Bogu že precej porok; prav bi bilo, če bi jih bilo še več.

Zabničani gojimo sedaj le eno željo. Bog nam daj lepega in toplega polétja, kajti prvi letovišarji so že začeli prihajati. Po hudi in samotni zimi si želimo živahnega prometa letovišarjev in romarjev.

Na praznik sv. Ivana se je odprla, kakor običajno vsako leto, božja pot na Sv. Višarje. Bili so časi, ko je obiskalo Mater na naši gori letno do 160.000 romarjev iz Avstrije, Jugoslavije, Tržaške, Goriške in Furlanije.

To število je po dveh svetovnih vojnah močno padlo, a še vedno je naša višarska Devica posebno pri Slovencih jako priljubljena.

Bratom in sestram kakor tudi vsem ostalim romarjem voščimo že danes veselo dobrodošlico!

BELI GRAD

ZAKLETI GRAD

Toda tlelo je vedno huje in videti je bilo, da bo zubelj kmalu švignil iz isker. Zato se je odpeljal iz Miramara in ukazal, da mora vsa posadka nastopiti v veliki povoriki po puljskih ulicah.

Ljudstvo naj sprevidi, kolikšna je moč zmagovalcev. Mir se mora za vsako ceno ohraniti, je ukazovala brzojavka iz zunanjega ministristva!

General je računl, da bo njegova pogumna prisotnost vlila spoštovanje pred silo, katero on predstavlja. Bataljoni in oklopni avtomobili so stali v ravnih vrstah na širokem nabrežju od ladjedelnice Uljanik proti areni, ko se je poveljnik na odprtem avtu počasi vozil mimo vrst. Ponosno je stala v vozilu mrka postava vojaka, ki je že v Afriki in pod Monte Cassinom med nasokot in topovi zrl smrti v obraz. Ni slutil, da ga je čudna usoda spremljala že iz zakletega grada in da bo prav ta hip pri slavnostni paradi sredi tisočev njegovih vojakov segla po njem smrt. Že je obšel zadnje čete in strumno dvignil desnico k čepici v vojaški pozdrav razvitemu praporu, kar skoči iz vrst gledalcev mlado dekle proti sredi ceste in sproži šest strelav iz samokresa na gene-

rala. Mlado učiteljico so brž zgrabili in jo odvedli na poveljstvo, kjer je povedala, da je ona, Marija Pasquinelli, hotela umoriti generala kot predstavnika države, ki njeno domovino razkosuje.

General je medtem ukazal, naj ga peljejo v njegov stan. Zdelo se je, da sta ga samo dve krogli malo oplazili. Obvezali so mu rane, potem pa v dir nazaj v Miramar. Spotoma je zgubljal malo krvi, le vedno bolj bled in mrtvaški je postajal obraz. Pribočnik je hotel ustaviti, a general je mahnil z roko, češ dalje, hitro! Še nekaj kilometrov, in De Winton je omahnil na blazine.

V belem gradu so iz avta dvignili mrtvo truplo. V grajski veži so postavili visok mrtvaški oder, pred krsto pa blazino z visokimi odlikovanji. Sveče ob mrtvecu so plapolale in metale skrivnostne sence po lesenih kipih in lovskih trofejah na razkošnem stopnišču. V borih nad drago grljansko je skovikal čuk, in na stolpu je črni prapor zamenjal ponosno zastavo generalove države.

Mrtvo truplo generala De Wintona so odnesli, katafalk in sveče spravili. V belem gradu se je spet naselil mir in tiho razkošje, ki je sproti zbrisalo spomine na čudne znake

usode. Novi politični dogodki so spreminjali meje in oblike ozemlja ob gradu. Dva pasova, ki sta uživala vsak svojo vojaško upravo, sta zginila. Trst z okolico je postal STO. Vse ostalo sta si pa razdelili obe sosedni državi. Miramarski grad, kamor so prihajala tuja odposlanstva ponujat cesarske krone in so se srečavali mogotci tega sveta, je stal sedaj sredi malega ozemlja, kjer so se kresala sovražstva in obračunavanja iz druge svetovne vojne. Vendar je usoda iz belega gradu še iztezala svoje lovke in vlekla k sebi nove žrtve.

Zavezniška poveljstva so poslala na tržaško ozemlje novega zapovednika, ki je poleg vojaških sposobnosti znal tudi politično nastopati. Generalni major Bryant E. Moore je bil iz tega kova in zato se je Pentagon v Washingtonu zanj odločil. Pred odhodom so generalu uradno in prijateljsko dajali nasvete in navodila, kako naj ravna v Trstu, da bo oba naroda lahko krotil. Sicer je pa sam dobro vedel, da je v Trstu tiste dni tako, kot če sedi na sodu smodnika. Za urejevanje političnih zadev je odgovarjal njegov angleški tovariš; on pa je imel nalogo, da vojaško zavaruje in utrdi položaj Svobodnega tržaškega ozemlja. Vse to je general Moore upošteval in se je kmalu četam in tudi prebivalstvu priljubil. Po sredi pobočja na Sabotinu nad Gorico so njegovi vojaki iz kraških kamenov sestavili velikanske črke v obliki slovenskega vzkljka »Hočemo Mooraa«.

(Dalje)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

7. št. Literarnih vaj

Ta prikupna dijaška revijica je s sedme letošnje številke dopolnila svoj sedmi letnik in se tako izkazala najbolj vztrajna in trdoživa slovenska revija v Trstu. Noben drugi povojni slovenski mesečnik na Tržaškem ni namreč še dočkal take starosti. Za to se ima zahvaliti poštivalnim urednikom, ki delajo iz idealizma in ljubezni do mladine, in zavedni mladini, ki svojo revijico p. i. n. bere ter jo s tem ohranja pri življenju. S tem pa je tudi spet dokazano, da sta poštivalnost in ljubezen več vredna in vztrajnejša kakor plačano čelo, kadar gre za ustvarjanje in ohranjanje kulturnih vrednot, četudi le v malem. Treba pa je reči, da opravlja ta dijaški časopis važno nalogo, ker nam vzgaja nov rod tržaških pisateljev in pesnikov. Sadovi njene dela bodo dozoreli in se bodo pokazali šele čez leta, a nakazujejo se nekoliko že zdaj, saj srečavamo imena sedanjih, še bolj pa bivših sodelavcev »Literarnih vaj« že v mnogih drugih listih in revijah. Upajmo, da se bo iz te množice pisarjev izušil tudi kak pomembnejši talent. Da priročenega daru za pisanje naši tržaški in kraški mladini ne primanjkuje, dokazuje ponovno prav ta zadnja letošnja številka »Literarnih vaj«.

Eden takih rojenih pisarjevskih talentov je n. pr. Evelina Umek, ki je objavila v tej številki črtico »En sam dan pomladi«. V eni prejšnjih številkih je objavila črtico »Njen otoka« in že takrat smo postali pozorni na to mlado sodelavko »Literarnih vaj«. Na poldrugi strani je oblikovno in slogovno dobro in zaokroženo ter z neposrednostjo in pristrčnostjo obdelala izviren in izrazi o ženski motiv. Z žensko intuicijo in resničnim umetniškim čurom se je živela v čustvovanje mater, ki odkrije, da njen otrok ni normalen in da bo ostal duševni in telesni pohabljenec. Težko je popolneje in lepše izraziti bolečino, ki jo občuti mati v takem primeru, kot je to storila Evelina Umek, čeprav z zelo preprostimi in še začetniškimi sredstvi.

V tej zadnji številki pa je objavila črtico, v kateri je izrazila prav tako košček resničnega življenja in resnične človeške bolečine. Prikazala je pomladni dan mladega dekleta, ki se vsa vesela in srečna vrača iz internata v mestu domov, da bi skupno z materjo in očetom praznovala svoj sedemnajsti rojstni dan. Doma pa zve, da se bo ta oče in mati ločila. To jo strašno zadene, a vendarle ne izgubi upanja, da si bosta iz ljubezni do nje premislila. »Prišla je očeta in mater za roke. Se je upanje, je pomislila, saj mi ne moreta odvzeti sreče«.

V tej kratki črtici je izrazila izredno občutljivost in oster čut za pravo, živo problematičnost in dramatičnost življenja ter pokazala tako miselno zrelost, kot je ne najdemo v letošnjem letniku pri nobenem drugem sodelavcu »Literarnih vaj«. Zelimo, da bi se ne prevzela ob prvih pohvalah, ki še nič

»PRIMORSKI ZBORNİK«

»Lipa«, krepko delujoča založba v Kopru, je izdala svoj zbornik za letošnje leto. V njem so zbrani znanstveni članki primorskih rojakov in zato je zbornik res pravi »Primorski zbornik«. Iz bogate vsebine bodi omenjen Kosov članek o izvoru krajevnih imen na Primorju, kem in Ruplov o slovnstvu na Primorskem v dobi reforme in verske obnove. Milko Matičetov proučuje nekatere folklorne narodne pesmi. Sribar opisuje dosedanje arheološko delo v Koprsčini. V bližnji prihodnosti pa sega Jože Pahor s člankom o borbah primorskega učiteljstva pod fašizmom.

Morda so imeli izdajatelji namen v zborniku pokazati prerez tudi sedanjega stanja na Primorskem, pa ni bilo zbranega še dovolj gradiva, kajti po vsebini je vse zbrano gradivo bolj zgodovinskega značaja. To dejstvo pa nikakor ne zmanjša slovnstvene cene dela.

KROŽEK MLADIH IZOBRAZENECV

priredi

v petek, 6. julija, ob 20.30 v Trstu, ul. Filzi 10, I. nadst., sestanek, na katerem bo predaval književnik prof. Lojze Rebula

O LIKU IVANA CANKARJA Z DANŠNJE PERSPEKTIVE

Po predavanju diskusija. Vstop z vabilom.

ne pomenijo, ampak da bi si z vso resnobo prizadevala, da bi še bolj izpopolnila svoje pisanje in prodrla življenju še bolj do dna. Treba se ji bo še veliko učiti, vendar pa nam vzbujajo upanje, da bo znala razviti svoje darove tako, da bomo dobili z njo res dobro pisateljico. Veliko zavisj seveda od njenih učiteljev in mentorjev, ki bi njenega daru nikakor ne smeli zanemariti.

Med sodelavci te številke najdemo še Vando Novela, Draga Sedmaka, Marijo Senica, Matevža S. Hanta, Gabrijelo Bobek, Danico Radovič, Borisa Zulfana in Sergija Sancina. Ti so prispevali prozo. Pesmi pa so objavili Vislava, Bruna Perot, Franko Luin, Ivica Mihelj in Miroslav Morje. Nekoliko razočaral nas je s svojo povestjo Hektor Jogan. Ni znal pritegniti in poustvariti v povesti živega, napetega vzdušja resničnega življenja, vse njegovo opisovanje je nekam suhoparno in zato dolgočasno. Vendar ima dober slog. Prežeti bi ga moral le s sokom resničnega življenja in izrazili v njem utripe človeškega srca. Bomo videli drugo leto!

Z linorezi in risbami so okrasili števi ko Neva Martelane, Edvard Zajec, Slavec z učiteljice, Vladimir Dolgan, Jurij Ukmar, Peter Bolko in M. Ščuka.

Kako se že veselimo prihoda novega letnika in želimo, da bi bil še boljši!

Z. M.

KULTURNE VESTI

Kipar Celso Pertot, ki je doma iz Nabrežine, živi in deluje pa že nekaj let v S. o. Kholm na Švedskem, je priredil te dni raztavo svojih kipov v Avstrijskem muzeju za uporabno umetnost na Dunaju. Razstavil je 29 del, največ iz bronu. Katalog razstave prinaša na kva ko njegov življenjepis, v katerem ni pozabil omeniti, da mu je bilo s štipendijo domače vasi omogočeno nadaljevanje študija na dunajski Akademiji likovnih umetnosti.

Kot je znano, se je Celso Pertot tudi v Stockholmu že precej uveljavil. Poročen je z izobraženo Laponko, ki je doma iznad severnega polarnega kroga. Nedavno je dobil hčerko.

Umrl je znani francoski filozof in pisatelj Julien Benda. V svojih spisih je branil demokracijo pred totalitarnimi miselnostmi in vladavinami ter priporočal ljudem, naj se v vsem, posebno pa v politiki ravnajo po čistem razumu.

Holandski pater M. A. van den Oudenrijn, profesor na katoliški univerzi v Freiburgu, je odkril odlomke »Gamalielove knjige«, v katerih je popisano Kristusovo trpljenje. Gamaliel je bil kristjanom naklonjen farizej. Prve odlomke njegove knjige so našli pred petdesetimi leti, a so bili le drobci. Po njegovem pisanju je bil najbolj kriv Jezusove smrti Herod. Novi del Gamalielove knjige so našli v nekem abesinskem rokopisu.

Italijanska založba Mondadori je izdala dokumentarno knjigo o medvojnem delovanju papeških ustanov v prid vojnih žrtev. Knjiga ima naslov »Življenje proti smrti«.

FRANCE MIHELIC: OB MORJU

France Mihelič je slikar in grafik. Rodil se je v Višmah pri Skofji Loki leta 1907. Učil se je v Zagrebu, Sedaj živi v Ljubljani, kjer je profesor na Umetnostni akademiji. Izdelal je mnogo litografij, jedkanje, temper, linorezov, oljnih slik itd. Njegova grafična dela imajo socialno vsebino z zelo fantastičnimi prizvoki. Njegove oljne slike so pa stvarne in psiho oško poglobljene.

Od njegovih del so najbolj znana Mrtvi Kurenti, motivi iz Haloz in s Ptujkega polja, Ptujka gora, Partizansko taborišče. Mihelič je tudi odlični kot mlinski ilustrator (Solzice, Najdihojca). Močno se je uveljavil tudi v tujini, kjer je bil večkrat nagrajen (na Beneškem biennalu, v Parizu itd.).

Nekaj misli o šolskih razstavah

Tudi letos so dokazale slovenske šole, koliko so jim pri sre razstave ročnih del ter risb, ki so jih izgotovili učenci in dijaki. Kdorkoli je obiskal razstave, je z veseljem izrekel priznanje našim šolnikom, bodisi da se je seznanil z izdelki učencev najbolj oddaljene vasi ali z deli tržaške šolske mladine.

Vsepošod si na razstavah lahko videl zadovoljive obraze staršev in drugih obiskovalcev, mladina pa je od strani zaljubljeno pogledovala na svoja dela in skušala pritegniti na ušesa mnenje, ki so ga izražali gledalci, saj so pri takih prilikah v središču zanimanja predvsem posamezni učenci, ki prikazujejo vse to, česar so se med šolskim letom naučili. Po drugi strani so šolske razstave sprejevalo naših vzgojiteljev, ki pred vso javnostjo povedo, kakšna je bila njih metodična pouka. Tako so uspeha razstave deležni učenci in obenem učitelji. Razstave pa naj ne bodo osamljen dogodek ene šole in ene vasi! Naši učitelji bi morali obiskati čim večje število šol, da bi videli, kako uče njih tovariši drugod. Pri tej priliki bi se tudi sami marsičesa naučili. Na žalost pa večkrat opažamo, kako nimajo učitelji prav nikake želje, da bi razširili svoje znanje.

Medtem ko se na osnovnih šolah ta čes podaja račun o izyršenem delu med šolskim letom, imajo razstave naših industrijskih šol vse globlji pomen.

Pomisliti moramo, da se po zaključnem izpitu podajo gojenci že na delo ter stopijo v novo življenje. Vse to, kar so pridobili na šoli v treh letih,

jim bo temelj, na katerem bo o gradili svoje nadaljnje izoblikovanje, da si z le i pridobe ime dobrega delavca in obrtnika.

Na razstavah na Opčinah, v Nabrežini, Sv. Križu in v Dolini smo ugotovili, da so se naši profesorji in profesorice z veliko poštivalnostjo lotili vzgojiteljskega dela ter na vsej črti zadostili poklicu, ki so si ga izbrali.

Kdorkoli ni imel prilike, da bi si ogledal ročna dela in risbe na gornjih šolah, ima še vedno možnost, da spozna, česa se nauče naši dijaki. Ze od pretekle sobote je občinstvu na ogled odlično uspeša razstava, ki jo je priredila Slovenska industrijska strokovna šola v Rojanu. Odprta bo do vključno petka, 29. junija, in to dolgo čre in popolne.

Oglejte si jo, ne bo vam žal. P e vsem pa vabimo naše obrtnike, da se z lasnimi očmi prepričajo, kako trdno strokovno podlago imajo njih bodoči vajenci. Vsem delodajalcem, ki sprejemajo v službo absolvente industrijskih šol, sveto emo, naj se obrnejo na šolska ravnateljstva, če potrebujejo mlado delovno moč. Ko smo obiskali rojansko industrijsko šolo, nam je vzbudila pozornost oglašna deska, na kateri so ponujali službo nekaj dijakom. Tako smo ugotovili, da ravnatelj te šole ne opravlja le svojih službenih dolžnosti, temveč z tvuje prosti čas tudi za to, da pomaga dijakom do prvega kruha. Upajmo, da se bodo še drugi ravnatelji lotili takega plemenitega dela.

Mp

GOSPODARSTVO

Vrtnar v juliju

Sonce, sonce! Tega je bilo do sedaj prav malo, čeprav bi ga v tem mesecu moralo biti celo preveč. Na vsak način moramo biti pripravljeni, da bomo povrtnino zalivali, brž ko se za to pokaže potreba. Glede zalivanja samega prečitaj navodila, ki smo jih dali za mesec junij. — Velik pripomoček je »wolfov razpršilec«, nemški izdelek, katerega prihranimo na konec zalivalnega črevesa: seveda služi ta samo v slučaju, da je voda v črevesu pod pritiskom. — Drugo važno opravilo tega meseca je pletev, uničevanje plevela in rahljanje zemlje okoli povrtnine. — Nadalje se moramo boriti proti listni rji ali peronospori, ki napada paradiznike, jajčevce-melancane, papriko, bučnice, fižol in krompir. Vse te rastline obvarujemo pred rjo s škropljenjem z raztopino modre galice in apna ali z asporjem ali z raztopljenim prahom Caffaro. Škropilo naj bo nekoliko šibkeje, kot je za trte.

Listne uši napadajo predvsem fižol črne barve: uničujemo jih, če jih škropimo s tobacnimi izdelki (nicol, nicamon, nicosan), s carposanom, s tetrafidom, z izvlečkom kvasnih trščic in mnogimi drugimi sredstvi; koristno je tudi prašenje s tiogammo.

Ta mesec presajamo zadnje paradiznike, cvetačo-karfijolo, prve brokole, ohrovt-vrzote, kapus ali zelje, zeleno ali šelin itd. V tem mesecu sejemo še vse mogoče:

V toplo gredo za poznejše presajanje: cikurijo - Catalogna in endivije ter solate za uživanje od septembra do novembra; brokole poznih sort, ki se uživajo od marca do maja, zgodnji kapus ali vrzotine za uporabo od aprila do junija in kitajski kapus (Pe-tsai), ki se uporablja v oktobru.

Na prosto pa sejemo vrtni korenček za uporabo od oktobra naprej; kolerabce za dobo po oktobru; kumarice za solato in vlaganje; krešo za jesen do pomladi; motovilec za jesen in zimo; repo za jesen; peteršilj (za mesece od oktobra do decembra); zimski por, mesečne redkvice, radič solatnik in rdečega. — Poleg tega sadimo še zgodnje nizke sorte graha in fižola, slednjega samo za stročje. Ta mesec sejemo tudi timijan.

Pe-tsai ali kitajsko zelje: ta povrtnina sicer še ni posebno razširjena, a zelo pridobiva prijatelje. V vsakem gramu je okoli 350 semen, ki so podobna onim kapusnic. Seme pokrijemo s cm debelo plastjo zemlje, kjer izkalo v 6 do 8 dneh. Mlade sajenke presadimo na razdaljo 20 cm v vrste, ki so oddaljene 30 cm ena od druge. To zelje raste zelo hitro. Raz vsaki štirjaški meter nareženo po 5 do 6 kg zelo okusnih listov. Če sejemo to zelje spomladi, ga lahko prežanjemo tudi 3 krat, samo moramo paziti, da ne prerežemo srca.

Krešo uživamo premešano z radičem. Pravijo, da zelo čisti kri in da presega v tem oziru vsako zdravilo. Seme je zelo drobno, saj jih naštejejo v gramu do 4.000. Če hočemo imeti kaj pridelka, zadostuje sam gram semena za 5 m². Semena ni potrebno pokriti z zemljo, ker ga dovolj globoko pritisne že zalivalna voda. Izkali v 3-5 dneh. Krešo navadno ne presajamo, a če bi jo, jo

presadimo na razdaljo 10 do 12 cm v vrstah. Kolerabce imajo v vsakem gramu po 375 semen, katera posejemo na vsak m² po pol grama in jih pokrijemo z 1 do 2 cm debelo plastjo zemlje, kjer izkalo v 5 do 6 dneh. Ko poženejo rastlinice 3. list, jih presadimo na razdaljo 35 cm v vrstah, 40 cm narazen. Pridetek vsakega m² znaša okoli 5 kg.

RAZKUŽI KAŠČO!

Kašče so sedaj v glavnem prazne, saj žita ni več in tudi koruza izginja. Preden pa shranimo na kaščo novi pridelek, jo moramo temeljito razkužiti, da ne bo zrnja napadal žitni molj ali kakšen drugi mrčes.

Najlaže in najtemeljiteje razkužiš kaščo z gesarolom. Za 50 litrov škropila potrebuješ 100 gramov gesarola 50c, ki je v prodaji v obliki prahu. Iz njega napraviš najprej redek močnik, potem pa dolivaš ostalo vodo.

Pripravljen škropilo razpršiš najbolje z nahrbitno škropilnico za trte.

Pri škropljenju pazi, da gre škropilo tudi v najtemnejše kote in špranje, ker tam se navadno nepridipravi skrivajo. — Proti mišim na kašči pa je najbolj na mestu dobra mačka.

HEKTARSKI DONOS KORUZE: 150 q ZRNJA

Tudi letos je pokrajinska uprava v Trevisu razpisala nagradno tekmovanje za najvišji hektarski donos koruze. Priglasilo se je 422 tekmovalcev. Zaradi kontrole stavijo na razpolago štirioglato njivo v izmeri 1/2 ha (5.000 m²). Cilj tekmovanja je doseči hektarski donos 150 kv. zrnja na ha ali sko-

raj 55 kv. na njivo (3650 m²). Ali bodo dosegli ta cilj? Ni izključeno! Poglejmo zadnja 3 tekmovanja:

L. 1953 je doseglo prvih 30 nagrajencev srednji hektarski donos 84.59 kv. suhega zrnja; najvišji pridelek je znašal 113.40 kv.

V l. 1954 je izkazalo prvih 30 nagrajencev srednji hektarski donos 91.20 kv. zrnja z najvišjo točko 110.05 kv.

Lansko leto (1955) se je zvišal srednji pridelek na 106.11 kv. z najvišjo točko 132.59 kv.

Torej je potreben še majhen napredek in zaželeni hektarski donos 150 kv. suhega zrnja bo dosežen. Kako? Pravočasno globoko oranje, obilno in temeljno gnojenje s hlevskim gnojem in dodatno z umetnimi gnojili, odgovarjajoče seme — vsi so sejali ameriško križanko, — pravočasna setev, odgovarjajoča gostota in primerna nega. Najvišje pridelke dosežejo seveda na namakanih površinah.

1.200 MILIJONOV PIŠČANCEV

ali nad 7 piščancev na osebo nameravajo letos vzgojiti in použiti v ZDA. Ker vzgajajo piščance samo do teže nekaj čez en kg in ker vsaka žival porabi v srednjem 3.8 kg krme, je potrebno v celoti nad 45 milijonov kv. krme. Med krmo je okoli 70 % žitnega zrnja. V celoti skamijo tem piščancem nad 30 milijonov kv. žita, največ koruze.

ANDREJ BOLKO

mr. ph.

IMPORT - EXPORT

Farmaceutski proizvodi in kemikalji

TRST - Via Torrebianca 21/II ☎ 31-315

Športni pregled

NOGOMET

Italijanska enajstorica se je odpravila v Južno Ameriko, kjer se bo pomerila z najboljšimi tamkajšnjimi nogometaši. Najprej so se srečali s predstavništvom Argentine in izgubili z 1:0. Obe moštvi sta pokazali dokaj slabo igranje in zlasti italijanski napad je argentinska obramba popolnoma onemogočila. V nedeljo se bodo pomerili z Brazilci. Ker bo v tej tekmi nastopil tudi Montuori, je zelo verjetno, da se bo Italija tokrat bolje izkazala.

Na mednarodnem srečanju najboljših enajstoric Švedske in Romunije v Bukarešti so zmagali Skandinavci z 2:0. Zlasti dobro je igrala obramba gostov.

Na Reki, v Opatiji, Pulju in Labinu tekmuje 16 moštev 7 držav za »Kvarnerski pokal«. To je dosedaj že tretji mednarodni nastop mladincev in zato zanimiv za vse tiste, ki sledijo važnejšim športnim dogodkom. Tekmovalci so razdeljeni v 4 skupine. V prvi skupini so dosedanji izidi na lednji: Csepeli Vasas (Madž.) - Dinamo (J) 0:0, Scoglio Olivi (J) - Brorshoj (Dan.) 3:3, Vasas - Bronshoj 4:0, Dinamo - Scoglio 3:2. V drugi skupini: Slavoj Liberec (ČSR) - Vasas (Madž.) 1:0, Siberik (J) - Riječka (J) 2:1, Vasas - Sibirnik 1:0, Riječka - Slavoj 2:0. V tretji: Split (J) - Eintracht (Nem.) 4:0, Ponziana (TS) - Opatija (J) 2:1, Ponziana - Eintracht 4:1, Split - Opatija 5:2. V četrti skupini pa: Hajduk (J) - Esbjerg (Dan.) 7:1, Austrija (A) - Rudar 5:1, Austrija - Esbjerg 2:0 in Labin - Hajduk 2:1.

VATERPOLO

Na mednarodnem srečanju za »Ric iardi pokal« v Neaplju je v vodnem rokometu zmagala Madžarska, čeprav je proti vsakemu pričakovanju izgubila zadnje srečanje z Italijani. Zmagala je za 0, ker je imela boljši kolčnik v golih kot Rusija, ki ima tudi enako število točk. O tem mednarodnem sreča-

nju lahko rečemo le to, da bi si v primeru prisotnosti Jugoslavije ta z lahkoto ovojila prvenstvo.

SAH

V Beogradu se bje izredno zanimiv dvoboj med moštva Jugoslavije in Rusije, ki s'a gotovo v šahu dve najmočnejši velesili na svetu. Po 7. kolu vodijo Rusi s 25,5 : 20,5 (10 točkami). Jugoslavlani so z dosedanjim stanjem lahko zadovoljni, saj so med ruskimi igralci najbolj poznani šahisti sveta Keres, Smislov, Boleslavski, Geler, Petrosjan in drugi.

AUTOMOBILIZEM

Prvo mesto, ki ga je zasedla na nedeljski dirki za veliko nagrado Supercortemaggiore angleška dvojica Collins-Hawthorn na stroju Ferrari, pomeni zmago mladosti. Obenem je znamenje, da se je dvojici vodilnih pilotov (Fangio-Moss) pridružila še dvojica enakovrednih tekmecev. Velik up bodočnosti pa je tudi Perdiso, ki je skupno z Mossom zasedel na Maseratiju drugo mesto.

ATLETIKA

Nikkinen je v nedeljo popravil svetovni rekord v metu kopja, ki ga je nekaj let imel Američan Held. Ker je met kopja izrazito finska posebnost, si lahko predstavljamo navdišenje na helsinškem igrišču, ko je mikrofon objavil, da je Finec prekosil Američana kar za 2 m. Zagnal ga je 83,56 m žalec.

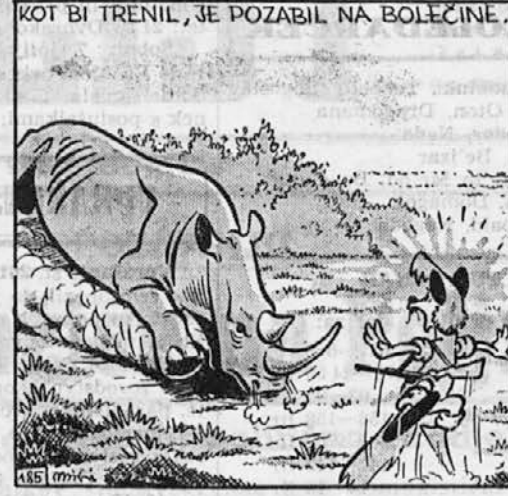
Tudi Američan Davis in Anglež Gordon Pirie sta dosegla vsak po en svetovni v šek. Davis je pretekel 110 m z ovirami v času 13,4. Če pomislimo, da je Slovenec Loriger s časom 14,3 najboljši v Evropi, vidimo, kako odličan čas je dosegel Američanec. Pirie pa je pretekel v času novega višja 13:36,8 5000 m. Za njim je bil Rus Kuc, ki je tudi presegel prejšnji svetovni rekord, ki je bil 13:40,6 s časom 13:39,6.

KOLESTARSTVO

Dirka po Svici je bila zelo borjena in v skupni oceni so se imena stalno spreminjala. Korčno pa je zasedel prvo mesto Švicar Graf.

31

Za naše najmlajše Zvitorepec v Afriki

Zarja pred zatonom

10

Obrnil se je po hodniku, za njim duhovnik. Zavila sta na desno, kjer je zdravnik odprl vrata. Gospod Ivan je napravil dva koraka in pogledal bolnico na beli postelji. Lepi, bujni lasje okrog krasno oblikovanega obrazka.

»Ona je«, je zavzdihnil in komaj potlačil razburjenost.

»Hočete ostati?« je vprašal asistent. »Rad bi prej še telefoniral«, je odgovoril duhovenik.

Ko je vrtel številke telefona, je imel roke potne. Pred očmi mu je stala podoba Adorja, kot jo je videl tisto popoldne. Obraz mu je bil kot izklesan iz surove skale, ko je dejal: »Morda pa ni tako kot Vi mislite, prečastiti, morda je Adrijana hotela samo stanovanje menjati in se Vi po nepotrebnem razburjate. Župnik mu ni razjasnil, zakaj je tako gotov, da jo bo našel. Pač pa ga je vprašal, čemu naj bi menjala stanovanje?«

»Morda, ker se je naveličala — svojega življenja«, je Ador trpko odgovoril.

Končno se je zaslišal ženski glas po telefonu. Morda je Helga? »Želim govoriti z gospodom Venderjem«, je rekel duhoven. »Sem župnik Ivan.«

Po trenutku oklevanja se je zopet zaslišal isti glas: »Žal, toda gospod sedaj počiva.«

»Kljub temu moram z njimi govoriti«, je vztrajal duhovenik.

Stopil je na hodnik in sam nalahno stopil v bolniško sobo. Adrijana se ni ganila. Sonce v zatonu je z mavrično svetlobo napolnjevalo prostor. V tem odblesku se je Adrijanin obris obraza risal še bolj ostro in krhko obenem. Župnik je primaknil stol in opazoval holnico, ki je imela priprte veke, grenka poteza je valovila preko usten. Roke v surovi bolniški halji je držala iztegnjene po odeji. V levici je stiskala rožni vencic iz lesenih jagod. Še hip jo je gospod Ivan molče opazoval, potem jo je narahlo poklical: »Adrijana.« Nalahno se je zdrznila, toda oči ni odprla. »Adrijana«, je ponovil. »Sem jaz, župnik Ivan.«

Polagoma so se veke odpirale in svetle oči, a brez življenja, so se uprle v njegove. »Ste me iztaknili«, se je šibko izvilo iz nje. Mi ne dovolite niti, da bi tiho in mirno zginila.«

»Ni res, da bi v miru izginila«, je odvrnil duhovenik. Ona se je zdela kot deklica z žalostnimi očmi. Duhoven se je pa pod strašnim bremenom človeške bolesi čutil silno postaranega. Stegnil je desnico in stisnil njeno roko, ovito z rožnim vencem. Komaj je

TEDENSKI KOLEDARČEK

1. julija, nedelja: 6. pobink., Teobald, Bogoslav
2. julija, ponedeljek: Oton, Dragomana
3. julija, torek: Heliodor, Nada
4. julija, sredo: Berta, Be'izar
5. julija, četrtek: Ciril in Me'od, Bo omila
6. julija, petek: Izaija, Domagoj
7. julija, sobota: Vi'ibald, Negoda

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 27. junija si dobiš o. dal za:

ameriški dolar	627—639 lir
avstrijski šilling	2375—2450 lir
100 dinarjev	93—95 lir
100 francoskih frankov	156—158 lir
funt šterling	1650—1700 lir
nemško marko	147—149 lir
pesos	14—16 lir
švicarski frank	146,50—147,50 lir
zlató	715—718 lir
napoleon	4650—4775 lir

RADIO TRST A

Nedelja, 1. julija ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 11.30 Vera in naš čas; 12.00 Oddaja za najmlajše; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški komorni zbor; 18.00 Lehar: »Vesela vdova«, opereta v 3 dej.; 20.30 Verdi: »Aida«, opera v 4 dejanjih.

Ponedeljek, 2. julija ob: 18.30 Z. začarani police; 18.40 Koncert pianistke Damjane Bratužev; 19.15 Radijska univerza; 20.43 Slovenski oktet; 21.30 Zenski kvartet; 22.15 Čajkovski: Simfonija št. 5.

Torek, 3. julija ob: 18.30 Glasba po željah; 18.33 Koncert baritonista Marijana Kosa; 19.15 Zdravniški vedež; 21.00 Radijski oder - Jurčič-Kersnik-Delak: »Rokovnjača«, igra v 7 slikah.

Sreda, 4. julija ob: 18.55 Domače motive izvaja Srebrna sedmorica; 18.30 Radijska mamica; 18.40 Koncert pianista Maria Sancina; 19.15 Radijska univerza; 20.30 Vokalni četec; Metulček; 20.50 Go'ovac: Simfonično kolo; 22.00 Sodobni slovenski pri-povedniki.

Četrtek, 5. julija ob: 14.00 Čajkovski: Italijanski capriccio; 20.05 Chopinove mazurke; 21.00 Dramatizirana zgodba; 22.15 R. Strauss: Tako je govoril Zaratustra.

Petek, 6. julija ob: 13.30 Glasba po željah; 18.30 Z. začarani police; 19.15 Radijska univerza; 21.00

Umetnost in prireditve v Trstu; 21.30 Vokalni kvintet; 21.50 Dvorakovi slovanski pesi.

Sobota, 7. julija ob: 12.55 Jugoslovanski motivi; 14.45 Ritmični orkester Swinging Brothers; 16.00 Sobotna novela; 16.40 Orkester Pacchioni; 19.15 Sestanek s poslušalkami; 21.15 Zbor s Proseka-Kontovela.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 261: Vzgamjam nageljčke in že lansko leto sem opazil, da jih napada neka rja. Letoš vidim zopet isti pojav. Nageljčki mnogo slabše rastejo. Ali jih je mogoče obvarovati pred rjo?

Odgovor: Nageljčke napada neka rja, ki je v tesnem sorodstvu z ono (peronospora), ki napada trte, paradiznike, krompir, fižol i. d. in ki jo tudi enako onemogočaš, to je s škropljenjem. Skropiti moraš z raztopino modre galice in apna (¼ do ¾%) ali prahu Caffaro (1%) ali z asporjem (20 gramov na 10 litrov vode). S prahom Caffaro lahko tudi prašimo. Skropiti oziroma prašiti moramo vsakih 20 dni, začeniš z drugo polovico junija pa vse do konca oktobra.

Vprašanje št. 262: Koliko vernikov štejejo na svetu posamezne veroizpovedi?

Odgovor: Na svetu je ena tretjina kristjanov ali okoli 800 milijonov. Od teh je nekaj nad polovico katoličanov (okoli 430 milijonov), ostali pripadajo različnim protestantskim ločinam — sektam (nad 200 milijonov) in pravoslavnim (okoli 180 milijonov). Približno 320 milijonov je mohamedancev, 15 milijonov pa Judov. To so vere v enega Boga. — Verske razmere na Kitajskem, Japonskem, niso popolnoma jasne. Zdi se, da je največ pristašev Konfucija (do 400 milijonov), induistov je okoli 275 milijonov, budistov 250 milijonov, okoli 20 milijonov pa šintoistov. Nadalje je na svetu še okoli 150 milijonov poganov in približno enako število brezvercev.

Vprašanje št. 263: Kako bi na bolj temeljito rešila svoje kokoši pred kurjanci?

Odgovor: Ko spuščate zjutraj kokoši iz kurnika, vprašite vsaki nekoliko »neocida« pod perot, okoli vratu in nad repom. Medtem ko se kokoši pasejo, oziroma so izven kurnika, tega temeljito razkužite z »gesarolom 50«, tako kot je v motranjosti lista danes navodilo za razkužitev kašč. Oboje je potrebno.

Izdaja Konzorcij Novega lista
Odgovorni urednik Drago Legiša

Tiska zadruga tiskarjev »Graphica« s o. z. v Trstu
Ulica Sv. Franciška 20 — Telefon 29-477

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

Franc Lipovec

VSAKOVRSNI PREVOZI z osebnimi luksuznimi avtomobili Fiat 1400 za b.r.m.o, poroke, pogrebe in druge priložnostne svečanosti
Garaža: TRST, Via TIMEUS 4 (Tel. 90-296)
Stanovanje: Via Fabio Severo 6 (Tel. 33-113)

**SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
za Tržaško ozemlje**

V SOBOTO, 30. JUNIJA 1956, OB 21. URI
V DVORANI NA STADIONU »PRVI MAJ«
Vrdelska cesta 7

krstna predstava
JOSEPH KESSELRING

Arzen in stare čipke

Igra v treh dejanjih (štiri slike)

Prevedel: H. G. — Režiser: N. Gabrijelčičeva
Scenograf: Jože Cesar

V NEDELJO, 1. JULIJA 1956, OB 17. URI
V DVORANI NA STADIONU »PRVI MAJ«
Vrdelska cesta 7

ponovitev

JOSEPH KESSELRING

Arzen in stare čipke

SLOVENSKA TRGOVINA
Z MANUFAKTURO IN S TKANAMI

UDOVIČ FRANC

TRST, Ul. Mazzini 46 — Tele. 94-550
TRST, Trg Ponterosso 5 — Tel. 29-686
nudi največjo izbiro, najboljše blago,
najnižje cene

Čitajte in širite NOVI LIST!

občutil njen prijem.

»Vem, da nisem vredna«, je šepetala Adrijana, »toda upam, da mi bo Mati v nebesih odpustila. Verujem, da mi bo.« »Če umreš ne vem, če Ti bo,« jo je začel župnik nehote tikati. »Če se pa odločiš za življenje in krivdo opereš, Ti bo odpuščeno.«

Stresla je počasi glavo: »Blato, v katero sem se toliko let pogrezala, me kar duši.« Govorila je počasi in zlogovaje. »Koliko sem že trpela brez cilja. — Vse je zaman. — Čemu naj še živim?«

»Ker je potrebno.«
»Tinče me ne potrebuje več.«
»Ni res; med tolikim, česar se ne zavedaš, je tudi ta resnica, da celo duhovnik pri petdesetih letih išče ljubezni in pomoči pri materi. Še bolj Tvoj Tinče pri svojih mladih letih. Potem pa tudi — Ador Vender.«

Vztrepetala je; oči ji je zalila globoka žalost, in strah jo je obšel.

»Kdo Vam je pravil o njem?« je vzdihnila.
»Pomiri se. Če sem Te iskal, je zato, ker me je on poiskal, da bi poizvedel po Tebi. Si mu pravila o naših razgovorih, kaj ne?«
»Oh, toliko laži sem mu povedala...«, je vzdihovala.

Zdelo se ti je lepó, da si se čutila drugačno — neko drugo bitje, ko si ga obiskovala, je-li?« je vprašal župnik. Ni ugovarjala; zaprla je oči in težko dihala.

»Obiskal sem ga«, je nadaljeval gospod Ivan. »Poslal sem proč tisto nemško strežnico in sva govorila o Tebi. Povedal sem mu vse.«
Stresla se je. Na široko so se zaprle njene oči v razbolelem obrazu in strmela vanj z grozo: »Vse?«

Prikimal je: »Duhovnik ne sme lagati. Pravil sem mu o Tebi — o Tinčetu — o vsem Tvojem življenju — opisal vso tvojo življenja trnjevo pot.«

Njen obraz se je skrčil v trpljenju in on ji je pa še krepkeje stisnil roko. »Vse je bilo dovolj jasno. Ko mi je pa povedal, da

nisi hotela od njega vzeti niti najmanjšega daru, sem vse razumel. Tudi ubogi duhoven zna večsih pogledati v globino človeške duše. Zavrgla si samo sebe, da bi sinu dala potrebno; tisti dan, ko se je življenje v Tebi prelomilo, pa nisi imela več nič, kar bi mogla dati — ljubljenu možu.« Zavzdihnil je in obmolknil. S težavo je spet povzel: »Taksne, kakor si bila Ti, končajo v najboljšem slučaju v bolnišnici — če se niso že prej končale. — Ti pa k sreči še nisi mrtva, Tvoja zarja še ni zašla.«

»Umrla bom«, se je obupana zvijala. Zdaj hočem umreti.«
»Prav«, se je mirno župnik nasmehljaj. »Toda opozoriti Te hočem, da Te tisti mož kar trnasto še — hoče. Nekaj dobrega mu menda še lahko storiš. Morda ga celo osrečiš!«

Vgriznila se je do krvi v ustnice in krotila solze: »Ne — taka kot jaz — s tako strašno in težko preteklostjo.«

»Tisto preteklost kar obdrži«, je duhovnik razmotrival. Bo kot utež v drugi skledici tehtnice in Ti je ne more nihče odvzeti — bilo bi tudi preveč lagodno, če bi ne bilo tako.«

Ni odgovorila. Župnik Ivan je vstal. »Zdaj ga pokličem«, je dejal. »Morda je že zunaj in čaka — nepotrpežljiv je«, se je spet nasmehnil.

Ostala je sama. Čutila je, kako ji lijejo solze preko senc in močijo lase. »Morda bom umrla«, je razmišljala. »Ne bodo me mogli rešiti — ne more biti res, da jaz...« Nato je ugledala sonce.

Blesk se je jasno in ognjeno odbijal od šip na pročelju hiše onstran ceste.

»Zarja na vzhodu«, je v zanosu hrepenela. Zazdelo se ji je kot božje znamenje. Priprla je oči. Iz srca ji je privrela po tolikih letih vroča molitev in se je prelila v šepetanje. . .

Vrata v sobo so se odprla in — on je stopil, ves obzargen, čez prag.

K O N E C